

✓ GLEDALIŠKI LIST
DRAME SNG

1961-62

2 ✓

Dopisniki »Gledališkega lista« Drame SNG v tujini: Mikolajtis Ziemovit, Warszawa, za Poljsko; — dr. Miroslav Pavlovsky, Brno, za Češkoslovaško; — Ossia Trilling, London, za Anglijo in Francijo; — dr. Friedrich Langer, Wien, za Avstrijo; — Fred Alten, Basel, za Švico; — dr. Paul Herbert Appel, Hamburg, za Zvezno republiko Nemčijo in Gerhard Wolfram, Berlin, za Demokratično republiko Nemčijo.

Gledališki list Drame Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani. — Lastnik in izdajatelj Slovensko narodno gledališče Ljubljana. — Urednik Lojze Filipič. — Osnutek za naslovno stran: Vladimir Rijavec. — Izhaja za vsako premiero. Naslov uredništva: Ljubljana, Drama SNG, poštni predal 27. — Naslov uprave: Ljubljana, Cankarjeva cesta 11. — Tiska tiskarna Časopisnega podjetja »Delo«, Ljubljana — Številka 2, letnik XLI., sezona 1961—1962

GLEDALIŠKI LIST
DRAME
SLOVENSKEGA
NARODNEGA GLEDALIŠČA
LJUBLJANA
SEZONA 1961/62 — ŠTEV. 2
ENAINŠTIRIDESETI LETNIK

PRIMOŽ KOZAK
AFERA

PRIMOŽ KOZAK

AFERA

Režiser: FRANCE JAMNIK

Lektor: prof. MIRKO MAHNIC

Scenograf: akad. kipar JANEŽ LENASSI k. g.

Kostumograf: ANJA DOLEŃČEVA k. g.

O s e b e :

<i>Jeremija, komisar štaba CNL</i>	<i>JURIJ SOUČEK</i>
<i>Malej, komandant okrožja</i>	<i>JOŽE ZUPAN</i>
<i>Bernard, načelnik cone</i>	<i>ANDREJ KURENT</i>
<i>Simon, komandant brigade</i>	<i>LOJZE ROZMAN</i>
<i>Marcel, komisar brigade</i>	<i>RUDI KOSMAČ</i>
<i>Kristjan, zvezni oficir pri štabu cone</i>	<i>DANILO BENEDIČIČ</i>
<i>Oficir</i>	<i>DUŠAN ŠKEDL</i>

*Sceno izdelale gledališke delavnice pod vodstvom ravnatelja
ing. arch. ERNESTA FRANZA*

*Kostume izdelale gledališke krojačnice pod vodstvom
STANETA TANCKA*

Inspicient: VINKO PODGORŠEK

Sepetalka: HILDA BENEDIČIČEVA

Odrski mojster: VINKO ROTAR

Razsvetljava: LOJZE VENE in SILVO DUH

Masker in lasuljar: ANTE CECIČ

PRIMOŽ KOZAK

»AFERA« PRIMOŽA KOZAKA

Primož Kozak sodi v slovstveno generacijo, ki je začela zoreti pod konec druge vojne in se je estetsko — nazorsko formirala v letih po osvoboditvi. Posvetil se je študiju dramaturgije in zgodovine filozofije. Po slovstveno žurnalističnih začetkih v študentskem tisku se je Primož Kozak kot slovstveni in gledališki kritik ter mislec izpovedoval in se izpoveduje v »Besedih«, »Reviji 57« in v »Perspektivah«. Razvil se je v eno vodilnih osebnosti v slovstvenem in filozofskem krogu, zbranim okoli navedenih revij in »Odra 57«.

Rdeča nit Kozakovih slovstvenih izpovedi so filozofske, sociološke, kritično polemične meditacije in razglabljanja o odnosu posameznika do družbe, o moralni odgovornosti in moralnem profilu sodobnega človeka, o nasprotjih med revolucijo, moralno in posameznikom, o položaju posameznika v sodobnih družbenih odnosih.

V literarni in gledališki kritiki je za Primoža Kozaka značilna nekoliko nestrpna in ekskluzivna polemična ter odklonilna ostrina do vrste avtorjev in del starejše realistične šole. Njegove kritične analize so temperamentno zaostrene, vendar tudi — čeprav tu in tam dokaj enostransko — argumentirane in koncizno ter logično obrazložene. Kozakovi dramaturški razmisleki in študije izpričujejo izrazito afiniteto do filozofske teze dramatikarja okoli J. P. Sartre in tudi obe njegovi dramski deli izpričujeta vplive te dramske smeri tako v koncipiranju osnovne izpovedne teze kot v oblikovanju dramskih oseb ter v liniji in formuliranju dialoga.

Prva drama Primoža Kozaka z naslovom »Dialogi« doslej ni bila ne uprizorjena ne objavljena. Njegova druga drama z naslovom »Afera« je nastala leta 1959 in doživela krstno uprizoritev na »Odru 57« letos spomladi.

»Afera« je drama o revoluciji. Drama o revoluciji in o revolucionarnih kot akterjih revolucionarnega procesa. Iz dialogizirane sociološko filozofske meditacije se je »Afera« razrasla v, dinamično, miselno, skrajno intenzivno in človeško pretresljivo dramsko izpoved o nepremostljivih nasprotjih med revolucijo kot procesom in med ljudmi, ki so kot nosilci posameznih revolucionarnih nazorov revolucijo začeli in vodili, a jih je kot proces prerasla. Posamezni revolucionarni nazori so v Kozakovi drami ustvarjalno objektivizirani v živih in kljub temu, da so zarisane v bistvu enodimenzionalno, zgolj miselno, razumsko, zaradi strastnosti, doslednosti in brezkompromisnosti, s katero izpovedujejo svoje misli in nazore ter jim sledi v dejanja, tudi plastičnih osebnosti; te osebnosti svojih tez, nazorov in usmerjenosti ne izpovedujejo, marveč jih vedno znova prekvalificirajo v dejanja, se pravi, da jih živijo. Postavljeni v konkretno neizprosno življenjsko situacijo na usodni, kulminativni točki revolucionarne borbe, morajo Kozakovi ljudje, — dosledni in zvesti svojim nazorom in samim sebi — dobojevati

svoj boj, izživeti bistveno vsebino svojih življenj ali z njo vred propasti.

»Afera« ima svoj umetniško filozofski izpovedni zarodek že v Kozakovih teoretičnih razglabljanjih o problemih revolucije, morale in posameznika. Ne da bi se spuščali v nadroben primerjalni razbor izpovednih poant v Kozakovi esejistiki in njegovih meditacijah ter izpovedne poslanice obeh njegovih dram, naj vendarle nanizamo nekaj spoznanj, do katerih pridemo že po globalni komparaciji obeh Kozakovih slovnstvenih kompleksov, teoretičnega in dramskega:

—Kozakova spoznanja o odnosih med revolucijo in posameznikom, o položaju posameznika v revoluciji, o revoluciji kot družbenem procesu, morali posameznika ter o morali revolucionarnega procesa, ki so bila v njegovih esejih izpovedana fragmentarno, ne do kraja domišljeno in ponekod apodiktično, so v »Aferi« dozorela v kompleksno, široko, urejeno spoznanje, jasno stališče in trdno sodbo;

— nasprotja in spopadi, ki vro v kompleksu obravnavanih problemov, so že tedaj, ko so bili formulirani teoretično, esejistično, vsebovali elemente dramske napetosti, stopnjevanja in zaostrevanja ter se vse bolj oblikovali v dramski organizem, kolikor bolj so se avtorju kompleksno razjasnjevali in v njem zoreli;

— ta zdaj že urejena, teoretično in de facto kot celota še neformulirana miselna masa spoznanj in sodb se je avtorju nujno začela organizirati v zaokrožen dramski spopad — v dramo;

— izoblikovala se je ostra, dinamična, notranjih napetosti in nasprotij polna, zaokrožena sociološko filozofska meditacija, izpovedana v dialogih. V dialoge so razvezane, da tako rečem, posamezne nazorske smeri. Te nazorske smeri so objektivizirane v svojih nosilcih, v posameznih dramskih osebah, ki so v glavnem oblikovane v eni sami dimenziji: v njihovi miselni, razumski človeški vsebini, v njihovem revolucionarnem nazoru. (Pravim: v glavnem, zakaj na priliko Bernard in deloma Marcel sta slovnstveno oblikovana drugače, zlasti Bernard skoraj dosledno s pozitivistično-realistično metodo.) Ta njihova miselna vsebina, ti njihovi razumski revolucionarni nazori pa so izpovedani s tako silovito, brutalno, brezkompromisno strastnostjo, da dramske osebe, kot smo rekli, kljub enodimenzionalnosti zažive plastično in polno;

— dramski spopad se razvija v dveh smereh: najprej med Komisarjem kot predstavnikom revolucije in med revolucionarji kot akterji revolucije, za tem med posamezniki revolucionarji drug proti drugemu:

— kot so Kozakova sociološko filozofska razglabljanja v esejih in meditacijah rasla iz aktualnih problemov naše družbe danes in tukaj, tako je tudi »Afera« kot corona njegovih dosedanjih slovnstveno filozofskih izpovedi zrasla iz naše žive stvarnosti. Formalna prestavitve dogajanja »Aferi« more imeti le en sam namen in le en sam pomen: da se drama kot umetniška izpoved dvigne na višji nivo in v širše horizonte kot poseg v »občo problematiko evropskih intelektualcev in njihovega angažmaja v revoluciji.«

NOVICE IZ STRATFORDA

ZAKLJUCNO POROČILO NASE-
GA STALNEGA LONDONSKEGA
DOPISNIKA O SEZONI 1961

Najzanimivejšo novico Stratforda, preden se decembra zaključi sezona 1961, je sporočil izrecno Vašemu dopisniku ravnatelj tega gledališča Peter Hall, ki je ravnokar angažiral Joan LITTLEWOODOVO, bivšo ravnateljico gledališča Theatre Workshop, da bo 10. aprila odprla sezono 1962 s Shakespearovim HENRIKOM IV. I. in II. del. Ta novica odgrinja dolgotrajno kopreno skrivnosti, ki je obdajala Joan Littlewoodovo, odkar se je umaknila iz imenovanega gledališča v vzhodnem Londonu, ki ga je bila ustanovila in mu v zadnjih letih priborila svetovno slavo. (Prim. naše poročilo o J. Littlewoodovi v današnji številki! — Propad gledališča Workshop je poučen primer tudi za nas, še posebno v trenutku, ko stojimo pred reorganizacijo našega gledališkega sistema. — Op. ur.). Druga privlačnost sezone 1962 bo uprizoritev KRALJA LEARA v režiji Petra Brooka, s Pavlom Scofieldom v naslovni vlogi. Prvikrat se bo tudi Royal Shakespeare Theatre udeležilo Edinburškega festivala 1962, na katerem bo nastopalo s tremi predstavami: enim Shakespearom, Whitingovimi HUDICI (The Devils) in bodisi Brechtovim KAVKASKIM KROGOM S KREDO ali Sartrovim HUDICEM IN DOBRIM BOGOM, v katerem bo prevzel glavno vlogo Richard Burton, brž ko bo dokončal snemanje v filmu (KLEOPATRA, z Elizabeth Taylor).

Zaključna predstava letošnje sezone v Stratfordu je bil OTHELLO v režiji in inscenaciji Franca Zeffirellija; osnutke za kostume je pripeval mladi angleški risar Peter J. Hall (ne zamenjaj z njegovim soimenjakom, upravnikom gledališča!). Prvi večer pa so predstavo nezgode tako zelo pokazile, da jo je bilo treba iti še enkrat pogledat, če si jo hotel pravilno oceniti. Na večer premiere je namreč trajala predstava skoraj štiri ure in pol (uro dlje, kakor je bilo predvideno), ker so nastopile težkoče v zvezi s spreminjanjem težke in zapletene Zeffirellijeve scene. Sceno, ki je bila na pogled veličastna in je učinkovala kot velika platna Veroneseja ali Tintoretta, so spretno osvetljevali, — da bi vzbujala vtis obdajajoče vode, — toda ravnanje z njo so tolikanj pomanjkljivo vadili, da se je nevarno zibala pa majala in so zato spremembe trpele le predolgo. Tako za igralce kakor za občinstvo je bilo to prava pokora. Ob naslednjem obisku so bile, hvala bogu, vse te hibe odstranjene.

Celotna uprizoritev je izpričevala slog minulih časov, slog, ki so ga v Stratfordu že zdavnaj opustili in smo mu bili priče z največjo osuplostjo. Nočemo pa s tem zanikati prelestnega veličastja različnih scen: doževa palača je stopila pred nas v vsem možnem obilju; vse je sijalo v motnem zlatu, v rdečem, bogatem vezanju, s svečanimi haljami senatorjev s širokimi rokavi pa kožuhovinastimi obšitki, zraven velikanski korintski stebri in prostorna stopnišča, presekana tu pa tam

z masivnim obzidjem, ki vliva človeku občutek otoške trdnjave. Zeffirellijeva zamisel je bila izvirna in na moč zanimiva: po njej je postal osrednja osebnost Jago, Othello, Dezdemona in Cassio pa le žrtve njegovih blaznih želja. Kakor ga je zaigral Ian Bannen, je Jago psihopatski primer, očitno do dna srca zaljubljen v svojega črnega gospodarja, a ki ga priseže uničiti, če se poroči z Dezdemono, pa ne zato, ker bi jo sovražil, pač pa, ker je na Mavra ljubosumen. Ko mu vsaka nova ukana uspe, ga občutek lastne moči opaja in zanaša čedalje bolj. Vendar takšna interpretacija obvezuje Othella, da izgubi precej svojega tragičnega zanosa. John Gielgud je je zaigral Othella kot starejšega vojaka, ki se je prepozno zaljubil in bil v dvomih, ali ga lahko takšna lepa ženska (igrala jo je Dorothy Tutin) v resnici ljubi, vendar v končnem prizoru njegova strastnost pa njegov glas nista zadovoljila in je njegov preplah, ko je odkril, da je bil osleparjen, izzvenel nepričakovano medlo. Peggy Ashcroft je zaigrala dokaj prepirljivo Emilijo in režija ni poskusila obrazložiti skrivnosti njene poroke z Jagom.

Ta uprizoritev se bo na pomlad leta 1962 priključila repertoarju Aldwych Theatra, kjer oživljajo predstavo UKROČENE TRMOGLAVKE iz leta 1960 z Vanesso Redgrave v vlogi Katarine; ta vloga je kot nalašč zanjo. Vanessa Redgrave je odkritje sezone 1961.

Iz rokopisa prevedel prof. MARIJAN TAVČAR

Nušić — Mihiz: »Avtobiografija«. Režija in scena: Mile Korun. Kostumi: Mija Jarčeva. Na sliki: Ivan Jerman (stric), Pavle Kovič (Prota) in Stane Potokar (Štacunar).

CLIVE GOODWIN

IN

TOM MILNE:

REŽISERKA JOAN LITTLEWOODOVA

(Nadaljevanje)

Ko Joan pripravi igralce do tega, da ustvarjalno razmišljajo o besedilu, razbije igro na enote. Taka razdelitev je zelo sorodna načinu, ki ga je uporabljal Stanislavski. Igro razdeli na prizore, od katerih ima vsak svoj začetek, sredino in konec; nekateri od njih sestojijo samo iz nekaj stavkov. V vsakem prizoru ima igralec določen smoter — nekaj, kar v tem trenutku najbolj želi.

Joan si na skušnjah stalno pomaga z improvizacijami; uporablja jih na vse načine. Če nastanejo z neko enoto težave, bo uporabila najpreprostejši način in postavila igralca v podobno situacijo. Če gre za klasično igro, kjer dvorjan prosi kralja za uslugo, bo to prenesla v moderen kontekst, to je v uradnika in direktorja, in igralca bosta besedilo improvizirala. Tako ju bo postavila naravnost v sredo problema, namesto da bi frazirala stavek, prilagajala glas in iskala pravo krettnjo: kako zaigrati vlogo človeka, ki zares prosi za uslugo. Ali pa bo improvizirala neko ilustrativno epizodo. V ŽIVLJENJU V ZAGATI n. pr. kaže prvi prizor mater in hčer, ki se selita v novo stanovanje. Izmučeni sta in sitni. Prostorji so puščobni in zamazani. Nekega jutra sta obe igralki celo uro vlačili po odru težke kovčke, poskušali zlesti na avtobus, se kregali z gospodinjami in se prebijali skozi dež. (Joan je v odrskih situacijah prešla realistične meje in tako sta si morali igralki predstavljati, da vlačita kovčke po dolgih, mračnih in umazanih tunelih.) Če prizor na vaji teče prepočasi, ali je prešibek, ga morajo izvajati pantomimično, z glasbo. To delajo tudi pri resnih dramah in učinek je za igralce neverjetno sproščujoč. Nasprotno govoricam Joan nikdar ne spreminja teksta brez avtorjevega privoljenja. Dobro besedilo često vznikne iz improvizacij in pri sodobnih dramah Joan marsikdaj povabi avtorja, da dela z igralci in da mesta, ki so se pokazala na vajah kot slaba, popravlja.

V PONUDI MI KAJ je bilo nekemu igralcu težko izreči določen stavek — ni in ni mu šlo. Joan se je obrnila k Wolfu Mankowitzu in rekla: »Tale fant ima pa težave.« »Nesmisel,« je rekel Wolf. Joan pa pravi: »Dobro, Wolf, spravi se na oder pa mi ti povej.« Ker se je njemu pri tistem stavku ravno tako zataknilo, se je zasukala in rekla: »Fant je imel prav, kajne — nocoj tole popravi.« In ni imel kaj izbirati.

Seveda se Joan ne zadovolji s tako hitro rešitvijo tekstovnega problema, kadar režira literarno pomembno delo: »Povem vam, da je zelo natančna, kadar gre za dobro napisano igro. Storila bo vse, kar bo mogla, da izvleče iz vas, kar zahteva avtor.« In kdorkoli je videl njene uprizoritve elizabetinskih iger — VOLPONE, ARDEN OF FAVERSHAM, RIHARD II, EDWARD II —, je moral opaziti

Jurij Souček, Drago Makuc in Polde Bibič kot Nušiči v »Avtobiografiji«.
Režija in scena: Mille Korun.

njihovo izrazito tekstovno čistost. Gola preprostost scenskih rešitev Johna Buryja in do popolnosti disciplinirana igralska skupina sta dajali občinstvu predstave, ki so bile tako sveže, vznemirljive in pomembne, kot da bi bile pravkar napisane.

Pri klasičnih delih v verzih bo Joan, potem ko bo z improvizacijami pripravila igralce do tega, da bodo ujeli osnovni motiv igre in karakterjev, porabila ure in ure za verz in ritem. Nobene dekorativnosti ne dovoli – v trenutku, ko zdeklamiraš kakšno »poezijo«, te ustavi. Trd, silen ritem, ki pojasnjuje pomen – in včasih je pomen – je nadvse važen. Včasih se mora igralec fizično pretolči skozi besedilo, to je, s pestjo mora udarjati metrum kakor boksar na vaji.

Gibanje je življenjski element Joaninega dela – ne samo igralčevi gibi, ampak povezava med gibanjem in karakterjem.

„Veste, saj ni čisto res, da vam Joan ne pove točnih premikov. Ona bo recimo rekla: »V tem prizoru prideš iz kleti in se prebijaš skozi dolg, temen prehod. Nič ne vidiš, ampak samo veš, da moraš mimo in ven skozi vrata na koncu.« Kajpak, to nekomu ne pove: »Zdaj greš od leve proti desni« (– kar ti sploh ne dá premika, ampak je enostavno postavljanje oseb na določene točke). Ne, Joan vam v resnici poda premik – opiše vam določen napor, ki je potreben, da dosežeš določen položaj. Jaz bi rekel, da omogoči ljudem gibanje, da dá igralcu cilj in motiv, da pride tja. Poda vam premik kot igralcu, nikdar pa vas ne prestavlja kot figuro po šahovnici. To gibanje je točno načrtano, saj rase iz pomena igre in iz namenov karakterjev. Nekateri so v njenih uprizoritvah klasičnih del opazili izredno lepe grupacije, toda Joan nas nikdar ne razporeja po odru: grupacija kar nekako zraste iz samega dogajanja. Če so značaji, občutja in motivi pravilno zastavljeni, mora biti tudi grupacija pravilna.

Joanine režije vedno težijo k stilu, ki najbolje osvetljuje avtorjeve namere. Za dosego takega stila se mora seveda igralec aktivno vključiti v tok uprizoritve. Z drugimi besedami, igralec je življenjsko pomembna enota sam na sebi, konec koncev pa je pomemben samo toliko, kolikor se zna spojiti z ansamblom. Kot paradokso zveni, da tiči skrivnost ansambelske igre prav v osredotočenju na posameznega igralca. Naj bo igralčeva vloga še tako majhna, če ni »v« uprizoritvi, bo škodljiva.

Izreden poklon, ki ga daje vsakemu igralcu, tiči v popolni in dosledni koncentraciji, ki mu jo posveča. Dobro veš, da se bo naslednjih nekaj minut, ali uro ali kolikor že traja, sprijela s tvojim problemom. Tega je deležen prav vsakdo, vsakogar bo zadela njena individualna kritika. Tistim, ki niso vajeni tako podrobne osebne analize njihovega dela, bo to morda kruto. Zakaj konec koncev je zmožna, da nekemu zabrusi: »Tega pa ne zmoreš — to presega tvoje zmožnosti!« Joan je dober psiholog: če se ji zdi, da bo igralcu koristilo, da ga trdo postavi na tla, bo to tudi storila. Ne bo pa prišla nad vas kot oblasten šef-režiser. Če se igralec nekaj domisli in če se ona nekaj domisli, imata dovolj časa in priložnosti, da to predebatirata in preizkusita — in često se tudi sporazumeta. Takoj je pripravljena, da odvrže svojo zamisel, če je tvoja boljša. Vedno pravi: »Nikar ne pusti, da bi te ,režirali!« Nekoč je dobesečno rekla: »Teater bo zmagal takrat, ko bodo vsi režiserji pomrli!« Nikdar ti ne bo rekla: »Tole moraš storiti.« Pušča vam svobodne roke pri eksperimentiranju in eksperimentira sama. Dovolj dobro zna občutiti, da takrat, ko jo presenete, vé, da bo na podoben način presenečeno tudi občinstvo.

Ko je premiera mimo, režiserjevo delo ni končano, ampak je samo prešlo v novo stopnjo. Joan ne verjame, da je mogoče uprizoritev v treh ali štirih tednih pripraviti do popolnosti in jo kot spoliran izdelek postaviti na oder. Predstava je živ, dihajoč, spremenljiv organizem, ki potrebuje stalnega opazovalca in korektorja. Takole se pričenjajo štiri strani norčavih opazk, ki jih je nekaj dni po premieri poslala ansamblu:

»Dragi igralci, bi mogoče nehali imeti gledalce za slaboumne. se otrsli navlake, pridobili spet malce napetosti, tempa in vzdušja v drugem dejanju? Bi mogoče za spremembo nehali zvijati svoja okostja nad tekstom, pretiravati v igri, izsiljevati smeh v občinstvu? Nehajte z željami, da bi vas gledalci občudovali, samo vas, saj to tako in tako že delajo. Ljudje imajo igralce in igralke radi, torej se pomirite in jim dovolite, da si za spremembo ogledajo tudi predstavo.«

Vse Joanino delo z igralci je usmerjeno v tisto težko opredeljivo reč, ki ji pravimo umetniški zbor — ansambel. Od starh Grkov sem pa do Brechta je jasno, da je prvi pogoj za vznik gledališke umetnosti ansambel. Ta ansambel mora hoditi seveda v korak s časom in mora imeti na čelu resnično ustvarjalno osebnost. (Obstoj stalne skupine same na sebi še ne pomeni ansambla, še ne pomeni nič — glej The Old Vic!) Drugače se namreč poraja gledališka umetnost samo slučajno ob srečnem združenju talentov ali v osebi velikega igralca.

V negotovih razmerah angleškega gledališča, kjer igralci begajo od službe do službe, so želje po stalnem ansamblu skrčene le na

nejasne sanje. Vsem preprekam in tveganjem navkljub pa je Joan uspelo, da obdrži za dalj časa isto skupino igralcev in njene najboljše stvaritve so nastale v tem mirnem obdobju (posebno še klasične uprizoritve med leti 1954–1956).

Danes so njeni igralci raztreseni po štirih različnih gledališčih. Bivši člani so naokrog v svetu televizije in filma. Ponovno zbiranje sil se zdi z denarnega stališča neizvedljivo. V tej deželi imamo že dolgo in nečedno zbirko dokazov, kako znamo zanemarjati talente. V Joaninem primeru pa še ni prepozno.

Ko smo bili vsi zbrani v Theatre Royal, je bila na vajah zelo zahtevna. Strastno veruje v tehniko. Ljudje so dobili vtis, da je vse skupaj tista strašna »metoda« Stanislavskega, toda če bi se držala svoje poti, bi vsi njeni igralci znali peti in plesati, obvladali bi sabljanje in mim. Če bi se držala svoje poti, bi imela igralsko skupino, ki bi vadila kot nora. Dejansko pa so že mnogokrat opozorili, da to zavoljo ekonomskih pogojev zanjo ni izvedljivo. V vsaki pametni državi bi se vlada zganila in rekla bi Joan »Poglej, tule imaš čedno vsotico, pojdi in počni, kar te je volja«, in Joan bi ustvarila gledališki ansambel, ki bi ga Londonu zavidal ves svet.

Prevedel D. Tomše

Duša Počkajeva kot Zena in Jurij Souček kot Nušič v »Avtobiografiji«.
Režija in scena: Mije Korun. Kostumi: Mija Jarčeva.

SPOMINI NA VSEVOLODA EMILJEVIČA MAJERHOLDA

(ODLOMEK IZ ERENBURGOVIH SPOMINOV »LJUDJE, LETA, ŽIVLJE-
NJE«) (NOVI SVET, 1961, 2)

(Nadaljevanje)

»Gozd« je bila čudovita predstava, razburila je gledalce. Majerhold je z njo mnogo odkril: na novo je podal tragedijo umetnosti. V tej uprizoritvi pa je bila podrobnost, ki je dražila (morda celo radostila) Majerholdove nasprotnike: zelena lasulja na enem od igralcev. Igrali so »Gozd« mnogo sezon zaporedoma. No, po neki reprizi v Leningradu je prišla obsodba: Vsevoloda Emiljeviča so zasuli s pismi. »Recite že, kaj pomeni zelena lasulja?« On se je veselil, jezil in šalil. Pristopil je k igralcem in se naredil neumnega: »Resnično, kaj pa pravzaprav pomeni ta lasulja? Kdo si jo je izmislil?« Od tega večera naprej zelene lasulje ni bilo več. Ne vem, ali je Majerhold zaigral presenečenje, ali je iskreno ostrmel nad tem, kako da je spregledal podrobnosti, ki so si jo izmislili seveda oni! (V življenju sem dostikrat slišal nerazumljiva vprašanja »kdo se je pravzaprav tega domislil?« iz ust tistih, ki so imeli na vesti še mnogo hujše bedarije kot je bila tista nesrečna lasulja.)

Majerhold je bil strašilo za ljudi, ki se jim je gabilo novo; njegovo ime je postalo pojem; nekateri kritiki niso opazili (ali pa niso hoteli), da je Majerhold šel dalje: zmerjali so ga za zastanek, ki mu ga je uspelo že vdavnaj prebroditi.

Vsevolod Emiljevič ni pomišljal odpovedati se estetski koncepciji, ki se mu je še snoči zdela pravilna. V letu dvajset, ko je pripravljal »Zore«, se je iztrgal svojemu »Komedijantu« in »Sestri Beatrice«. Na lepem jim je začel očitati izmišljeno »biomehaniko«.

Treplev v prvem dejanju govori, kako pomembne so nove oblike, a v zadnjem, preden se ustrelji, spozna: »...toliko sem govoril o novih oblikah, zdaj pa čutim, da sam polagoma drsim v rutino... Da, čedalje bolj in bolj sem prepričan, da ne gre ne za stare ne za nove oblike, ampak za to, da človek piše, ne da bi mislil na kake oblike, piše, ker se mu prosto izliva iz srca«. Leta 1938 mi je Vsevolod Emiljevič govoril, da spor ne izhaja iz nasprotja med starimi in novimi oblikami v umetnosti, temveč preprosto zaradi umetnosti in potvorb pod tem imenom.

Nikdar se ni odrekel tistemu, za kar je mislil, da je bistveno; odmetaval je »izme«, sisteme, estetične kanone, a v imenu svojega razumevanja umetnosti se je stanovitno puntal, navdihoval in gorel.

Kaj je bilo tako strašnega v čehevskih vodvilih? Ob »levi umetnosti« tistega časa jim je uspelo vse pozabiti. Majakovski je bil priznan za genialnega poeta, vendar, na Majerholdovo uprizoritev so vseno planili. Majerhold je lahko govoril najnavadnejše stvari, toda nekaj je bilo v

Nušić – Mihiz: »Avtobiografija«. Režija in scena: Mile Korun. Na sliki: France Presetnik kot Kaplar Ljuba.

njegovem glasu, v očeh in nasmehu, kar je razburjalo ljudi, ker jim ni bilo pogodu ustvarjalno žarenje umetnika.

Spomladi leta 1931 sem v Parizu videl Majerholdovega »Revizorja«. To je bilo v majhnem gledališču v Goethejevi ulici, kjer so po navadi predmestnim prebivalcem prikazovali nesmiselne spevoigre ali melodrame, da bi »razdirali duše«, na tesnem in neudobnem odru, brez foyera (v odmorih so gledalci hodil kar na cesto), skratka v prostoru, ki je bil skrajno mizeren. »Revizor« me je pretresel. Posrečilo se mi je, da sem se že zdavnaj ohladil pred lepotno zanesenostjo svoje mladosti in bal sem se iti na predstavo; preveč ljubosumno sem ljubil Gogolja. Vendar sem na odru videl vse tisto, s čimer me je Gogolj privlačeval: bolečo tesnobo umetnika, in prizore, ki jih ni mogoče obiti, trdo vsakdanjost.

Vem, kako so Majerholdu očitali pačenje Gogoljevega teksta, ker ga je pač smešil. Res, njegov »Revizor« ni bil podoben tistim predstavam, ki sem jih videl v otroških letih in v mladosti. Zdelo se je, da je zdaj tekst razmaknjen, vendar v njem ni bilo samovoljnega dopolnjevanja — vse je izhajalo iz Gogolja. Ali je mogoče za hip verjeti, da je razkrinkavanje provincialnih uradnikov v dobi Nikolaja I. — edina vsebina Gogoljeve igre? Seveda, za Gogoljeve sodobnike je bil »Revizor« predvsem ostra satira na socialno ureditev in na navade. Toda, kakor vsako genialno literarno delo, je tudi on preživel stadij aktualnega dogodka in zdaj razburja ljudi sto let pozneje, ko so z zemeljskega površja izginili nikolajevski mestni župani in poštarji. Majerhold je razmaknil okvir »Revizorja«. Ali je v tem smešnejše? Saj se različne gledališke uprizoritve romanov Tolstoja ali Dostojevskega upoštevajo kot plemenito delo, pa čeprav ožijo okvire literarnih predlog.

Andrej Belij ni samo ljubil Gogolja, bil je nor nanj, in verjetno je, da mnogi umetniški neuspehi avtorja »Srebrnega goloba« in »Peterburga« izvirajo ravno od tod, ker ni mogel premagati Gogoljeve moči. In tako je Andrej Belij, ko je v gledališču videl Majerholdovega »Revizorja«, nastopil s strastno obrambo te uprizoritve.

V Parizu so na predstavi bili večinoma Francozi — režiserji, igralci, ljubitelji, pisatelji, umetniki; spominjalo je na parado znamenitih oseb. Tam je bil Louis Jouvet, tu Picasso in Dullin, Cocteau, Baty.

Ob koncu predstave so ti ljudje, za katere se je zdelo, kot da so preobjudeni umetnosti, in ki so bili vajeni odmerjati svoje pohvale, vstali in priredili ovacijo, kakršne v Parizu nisem videl.

(Prev. Z. Kurentova — Nadaljevanje prihodnjič.)

TRGOVSKO PODJETJE

nudi v svojih poslovalnicah:
v Stritarjevi ulici, na Gospo-
svetski cesti, na Miklošičevi
cesti in v Copovi ulici

»Cveta«

Ljubljana

veliko izbiro moškega, ženskega in otroškega perila ter
pletenin po ugodnih cenah

RESTAVRACIJA

Koper

- DNEVNO SVEŽE RIBE
- BOGATA IZBIRA JEDIL
- TOČIMO PRISTNA ISTRSKA VINA

OBIŠČITE NAS!

POT, DOLGA 10 LET

Ob X. Ljubljanskem festivalu

V prvi polovici julija 1962 bo X. Ljubljanski festival. Sicer skromna jubilejna zadeva. Tisti, ki smo, polni optimizma, stali ob zibelki festivalne misli in ki smo od prve sekunde v njeni neposredni bližini, dobro vemo in ne bomo nikdar pozabili, kako je bila ta pot vijugasta; precej trnja in kotanj je oteževalo hojo navzgor v klanec. Težave, napori, tudi razočaranja. Kakor pri vsaki pobudi večjega obsega.

V razvojnem pogledu so v našem ljubljanskem festivalnem letopisu načrtane predvsem štiri letnice, ki pomenijo štiri poglavja, lahko bi rekli štiri pomembna izhodišča:

1. 1. 1953 je rojstno leto Ljubljanskih festivalov: 22. maja 1952 je na bellevuejski seji Turističnega društva Ljubljana vzkipnila ta pobuda. — I. Ljubljanski festival je trajal od 4. — 12. julija 1953. Prireditev nič manj ko 74. Obsežen programski nabiralnik: kultura, gospodarstvo in turizem, folklor, šport itd.;

2. 1. 1954 pomeni preusmeritev k splošnemu umetniškemu festivalnemu programu. Péle — méle: drama, opera, balet, koncert, folklor, kulturne razstave. Ta splošna umetniška programska smer se nadaljuje do vključno 1. 1959 (VII. Ljubljanski festival). II. Ljubljanski festival je bil od 30. junija do 14. julija 1954;

3. 1. 1960 prinese pomembno prelomnico: VIII. Ljubljanski festival (30. VI. do 10. VII. 1960). Ljubljanske festivalne prireditve dobivajo svoj značilni programski obraz. Stilno enoten je ta obraz, in specialen. Prelomna programska operacija. Poskus: stilni baletni program v izvedbi jugoslovanskih opernih baletnih ansamblov glavnih mest. VIII. Ljubljanski festival se je razrasel v I. Baletni festival Jugoslavije in I. tekmovalno revijo opernih baletov glavnih mest Jugoslavije. Pomemben sklep I. posveta jugoslov. baletnih umetnikov, koreografov in baletnih pedagogov: Ljubljana naj bo festivalno mesto jugoslovanskega opernega baleta;

4. 1. 1961 (IX. Ljubljanski festival) predstavlja krepitev zasnovne stilno enotnega festivalnega programa. To programska smer je UO pri zavodu »Ljubljanski festival« raztegnil od baleta na opero. Glede na 20-letnico revolucije se je festivalno programsko težišče prevesilo k jugoslovanskemu poudarku, k jugoslovanski operi.

In X. Ljubljanski festival? V smislu bienalnega programskega zaporedja balet-opera je na vrsti baletni festivalni program. Zelja? Prikaz najkvalitetnejših reproduktivnih baletnih stvaritev. II. Jugoslovanski baletni festival. Iskreno se ga veselimo.

»Koteks«

LJUBLJANA

odkupiše vse vrste
surovih kož

TOVARNA TRIKOTAŽNEGA PERILA

»PLETENINA«

LJUBLJANA, ZALOŠKA 14

**PREPRIČAJTE SE
O NAŠI KVALITETI
IN ZADOVOLJNI
BOSTE!**

Proizvaja:

vse vrste trikotažnega perila iz
sintetičnih vlaken, rayona,
volne in bombaža za ženske,
moške in otroke.

Intercont

IMPORT - EXPORT - BEOGRAD

FILIALA LJUBLJANA - GOSPODARSKO RAZSTAVIŠČE

Uvažā in izvažā vse za elektroniko in akustiko
Prodajna služba LOŠKIH TOVARN HLADILNIKOV

Trgovsko podjetje
z živili

» **G**rmada «

vam nudi v svojih trinpetdesetih poslovalnicah v Ljubljani
in okolici vedno sveže in kvalitetne špecerijske, mlečne in
mesne izdelke. — Vljudno vas vabimo, da se o tem sami
prepričate.

SLOVENIJA VINO

Ljubljana, Frankopanska 11
nudi za izvoz in domači trg
kvalitetna namizna in stekle-
nična vina, slivovko, Wine's
Brandy, Vermouth, Extra
Bacchus

Priporočamo se za obisk v
naši trgovini na Cankarjevi
cesti 6 in točilnici v Šent-
vidu pri Ljubljani.

Slovenijašport

trgovsko podjetje na veliko in malo v Ljubljani

**Dobra kvaliteta
— zmerne cenc.**

**Oglejte si
bogate zaloge
v vseh
poslovalnicah**

S POSLOVALNICAMI V MARIBO-
RU, KRANJU, CELJU IN JESENI-
CAH VAM NUDI V VELIKI IZBIRI
SPORTNO IN TELOVADNO OROD-
JE, CAMPING OPREMO, SMUČAR-
SKO OPREMO, OPREMO ZA POD-
VODNI RIBOLOV, DVOKOLESA,
ŠPORTNO OBUDEV IN OBLAČILA
TER DRUGE ŠPORTNE REKVIZITE

TUBA

TOVARNA KOVINSKIH IN PLASTIČNIH
IZDELKOV

LJUBLJANA, KAMNIŠKA 20

proizvaja izdelke iz plastičnih mas za farmacevtsko,
kemično, avtomobilsko, elektro in radio-tehnično indu-
strijo, kakor tudi predmete za široko potrošnjo,
tehnične izdelke in embalažo iz aluminija, svinčeno
ter pokositreno embalažo.

Tovarna mesnih izdelkov

LJUBLJANA, Mesarska 1

Vam nudi v svojih poslovalnicah vsak dan sveže meso, sveže mesne izdelke in prekajeno meso najboljših kvalitet.

Posebno prednost dajemo predpakiranemu mesu, ki ga prodajamo v naši samopostrežni trgovini v Wolfovi ulici 12 ter v vseh večjih špecerijskih trgovinah širom po Ljubljani.

Gospodinje, z nakupom naših izdelkov se boste same prepričale o njih kvaliteti.

JUGOTEHNIKA

uvozno-izvozno trgovsko podjetje s tehničnim materialom na veliko in malo

LJUBLJANA, POD TRANČO št. 2 — Poštni predal 30-I.

oskrbuje preko detaljne trgovske mreže na celotnem teritoriju države cenjene potrošnike z najsodobnejšimi

ELEKTRO GOSPODINJSKIMI APARATI

hladilniki	mešalci, mlinčki
pralnimi stroji in sušilci	pečni in grelci
štedilniki in kuhalniki	svetilnkami
sesalci, loščilci, likalniki	

in vso drugo elektro opremo za gospodinjstvo in dom

ELEKTRO AKUSTIČNIMI APARATI

televizijskimi aparati	gramofoni in ploščami
radio aparati in UKV aparati	magnetofoni in diktafoni

in vso drugo akustično in elektronsko opremo
ter ima za vse elektro gospodinske in akustične aparate za čas jamstvene dobe organizirano lastno servisno mrežo delavnic

CENTRALNI SERVIS:
LJUBLJANA — Prečna ulica št. 2
Telefon 30-147

»COSMOS«

INOZEMSKA ZASTOPSTVA

Ljubljana, Celovška c. 34 tel. 33-351

KONSIGNACIJSKA SKLADIŠČA — SERVIS

Saturnus

**T O V A R N A
K O V I N S K E
E M B A L A Ž E
L J U B L J A N A**

proizvaja vse vrste litografirane embalaže — kot embalažo za prehransko industrijo, gospodinjsko embalažo, bonboniere za čokolado, kakao in bonbone ter razne vrste litografiranih in ponikljanih pladnjev. Razen tega proizvajamo električne aparate za gospodinjstva kot n. pr. električne peči.

Izdelujemo tudi pribor za avtomobile in kolesa, in sicer avtomobilске žaromete, velike in male, zadnje svetilke, stop-svetilke, zračne zgoščevalke za avtomobile in kolesa ter zvonce za kolesa. Izdelujemo tudi pločevinaste litografirane otroške igrače

OBRTNO GOSPODARSKO PODJETJE

»CVETLIČARNE«

Uprava: LJUBLJANA, Wolfova 10/I. nadstr.
Telef.: 22-513

poslužite se naših poslovalnic:

- »ORHIDEJA« — Cankarjeva ul. 4 — Pasaža nebotičnika — telef.: 20-897
- »ROŽA« — Nazorjeva ul. — telef.: 23-194
- »CVET« — Wolfova 10 — telef.: 22-513
- »CVETLICA« — Titova cesta
- »MIRTA« — Čopova ulica
- »ZVONČEK« — Tromostovje

TOVARNA ELEKTRIČNIH APARATOV
LJUBLJANA, Rimska c. 17

IZDELUJE: releje za zaščito, daljinska stikala zračna do 100 A in oljna do 15 A s termično zaščito, zaščito proti požaru, programska stikala vseh vrst, aparate s področja industrijske elektronike, merilne in specialne transformatorje, signalne naprave za elektrogospodarstvo in industrijo.

Kupujte vse modno blago v naših poslovalnicah:

■ »ROKAVIČAR«

Titova cesta 10
telefon 23-415

■ »NOGAVIČAR«

Nazorjeva ulica 3
telefon 23-414

■ »PIONIR«

Titova cesta 17
telefon 21-597

■ »JELKA«

Miklošičeva c. 34
modno blago za
ženske in moške

Priporoča se Trgovsko podjetje »IZBIRA«
LJUBLJANA, Wolfova 1/I.

Tobačna tovarna-Ljubljana

IZDELUJE

cigarete za Vaš okus, znanstveno analizirane,
izdelane iz najboljših vrst tobaka, okusno
pakirane

Neuklearni inštitut »Jožef Stefan« Ljubljana

ima bogato tradicijo in lepe znanstvene uspehe v raziskovalnem delu in v graditvi nuklearnih elektronskih in eksperimentalnih naprav.

V svojem razvojnem programu zajema naslednja področja:

jedrsko fiziko, fiziko trdnih snovi, kemijo, nuklearno elektroniko, elektrofizikalne naprave, industrijsko uporabo izotopov.

Iz navedenih področij nudimo raziskovalne usluge, projekte in konsultacije.

Nuklearni inštitut »Jožef Stefan«, Ljubljana, Jamova 39, telefoni 22-023, 22-118, 23-152, 23-153.

**ELEKTROGOSPODARSKA
SKUPNOST
SLOVENIJE**

ELES

zdrružuje elektrarniška podjetja, Elektroprenos, podjetja v gradnji in upravo v Ljubljani.

ELEKTROGOSPODARSKA SKUPNOST SLOVENIJE skrbi za redno proizvodnjo, prenos in razdelitev električne energije ter gradi nove elektroenergetske vire.

Organizator

EKONOMSKI SERVIS — LJUBLJANA

Langusova 8 — telefon 22-042

Projektiranje poslovanja in uvajanje birotehnične mehanizacije v gospodarskih organizacijah, zavodih, ustanovah ter društvenih organizacijah
Prirejanje tečajev in predavanj za vzgojo kadrov s področja organizacije in tehnike poslovanja ter vodenja v gospodarskih organizacijah, zavodih, ustanovah ter v zvezi s tem izdajanje strokovnih edicij
Nudnje grafičnih in ekonomsko-propagandnih uslug, kot so: idejni osnutki, etikete, nalepnice, katalogi, ceniki, prospekti, tiskovine, izdelovanje papirne galanterije itd.

Tovarna tehtnic

CELJE,
Mariborska c. 1
JUGOSLAVIJA

Tel.: 21-41, 29-27

proizvaja vse vrste tehtnic za potrebe industrije, transporta, trgovine in široke potrošnje.

Posebno opozarjamo na naš novi proizvod — namizna tehtnica za trgovino tipa

MAXIMA

po licenci zahodnonemške firme Bizerba.

Zahtevajte prospekte in ponudbe! — Odllike naših proizvodov so točnost, trajnost in zanesljivost!

Za vse tehtnice dajemo enoletno garancijo!

»ASTRA«

Naslov: »ASTRA« — veletrgovina, Ljubljana, Bežigrad 6

Telefoni:

Centrala: 32-394

Komercialni sektor: 32-470

Nabavno-prodajni oddelek: 30-905

»ASTRA« — specializirano trgovsko podjetje z usnjem, gumo, plastičnimi masami, čevljarškimi, sedlarskimi in tapetniškimi potrebščinami ter orodjem, tehničnim tekstilom in zaščitnimi sredstvi, Vas postreže iz svojih sortiranih zalog vedno po najnižjih konkurenčnih cenah.

Rudniki, tovarne, obrtna podjetja, trgovska podjetja, transportna podjetja, mlinska podjetja, gradilišča in ustanove, prepričajte se o solidni postrežbi in najnižjih cenah v veletrgovini »ASTRA«.

Vsa naročila: osebna, pismena ali naročila po naših potnikih, izvršujemo solidno in hitro. Pri naročilih tehničnega materiala Vas postrežemo tudi s strokovnimi nasveti.

POSLUŽITE SE ODLIČNIH PROIZVODOV PODJETJA

tovarne bonbonov,
čokolade
in peciva
v Ljubljani

ŠUMI

Nad kvaliteto naših proizvodov
ne boste nikdar razočarani!

Obiščite
blagovnico

tramostavje

specializirano trgovino
za oblačilno stroko
in njeno poslovalnico

Sneguljčica

Ljubljana, Wolfova 1

PRED IN PO PREDSTAVI
OBIŠČITE

Tavčarjev hram

KJER BOSTE SOLIDNO POSTREŽENI

»ISKRA«

IND. za elektromehani-
ko, telekomunikacije,
elektroniko, avtomatiko
PRODAJNO-SERVISNA
ORGANIZACIJA
ZASTOPA ISKRO
NA JUGOSLOVAN-
SKEM TRŽIŠČU

CENTRALA:

LJUBLJANA, LINHARTOVA 35

FILIJALE:

LJUBLJANA, ZAGREB, BEOGRAD, SKOPJE, TITO-
GRAD, SARAJEVO, SPLIT, RIJEKA

SPREJEMAMO NAROČILA, SKLEPAMO POGODBE, DO-
BAVLJAMO, MONTIRAMO, VZDRŽUJEMO

Kemična tovarna Moste Ljubljana

Ob železnici 14

Telefon: h. c. 30-351,
komerc. odd. 30-732,
direktor 33-112,
poštni predal 589/XI.

Proizvaja po svetov-
no znani kvaliteti, v
tuzemstvu pa prodaja
po najnižjih cenah:

Aluminijev oksid —
glinica Al_2O_3

Aluminijev hidrat
 $Al(OH)_3$

Aluminijev sulfat
 $Al_2(SO_4)_3 \times H_2O$

Kalijev-aluminijev
sulfat $K_2SO_4 \times$
 $Al_2(SO_4)_3 \cdot 24 H_2O$

Živosrebrov oksid
 HgO

Kalomel Hg_2Cl_2

Zahtevajte ponudbe in vzorce in pričrli se boste!

Tovarna

v
Zima

Tel. h. c.: 383-147

Direktor: 383-148

FUŽINE št. 133

TRGOVSKO
PODJETJE

»Usnje«

LJUBLJANA

ima na zalogi vse vrste kvalitetne obutve za vsakogar.

Obiščite naše prodajalne:

- »ELITA«, »ATLAS«, »LUXOR«, »ZMAJ« in
- »ČEVLJI« v Ljubljani
- »JADRAN« v Celju
- »BLEDE« na Reki in
- »VESNA« v Puli

Kupujte moško, žensko in otroško konfekcijo
v novi poslovalnici

VARTEKS OBLEKE

LJUBLJANA, DALMATINOVA UL. 4

Vedno velika izbira, novi modni kroji,
NIZKE CENE!

CANKARJEVA ZALOŽBA

ima na programu svojih knjižnih zbirk za l. 1962 naslednja dela:

SVETOVNI ROMAN

Emily Bronte: Viharne planote
Ippolito Nievo: Pisana
Robert Musil: Mož brez posebnosti, 1. knjiga
Robert Musil: Mož brez posebnosti, 2. knjiga

SODOBNI ROMAN

Mira Mihelič: Mladi mesec
Richard Wright: Fishbelly (Dolge sanje)
Vasco Pratolini: Metello
Heinrich Böll: Biljard ob pol desetih

BIOS

Marjan Kozina: V svetu operne glasbe
Gérard Walter: Zaton Bizanca
Pierre in Renée Gosset: Vznemirljiva Azija
Lawrence in Elisabeth Hanson: Plemeniti divjak

NOVA LJUDSKA KNJIŽNICA

Guy de Maupassant: Močna kakor smrt
Harold Forster: Cvetiči lotos
František Hečko: Rdeče vino
Eva Lips: Modrost v divjini
Jorge Amado: Katakombe svobode, 1. knjiga
Jorge Amado: Katakombe svobode, 2. knjiga

TRGOVSKO PODJETJE

»KOVINA«

LJUBLJANA

n u d i

vsakovrstno ŽELEZNINO, TEHNIČNO in KOVINSKO BLAGO,
STAVBNO in POHISTVENO OKOVJE, ORODJE ZA OBRT,
INDUSTRIJO in POLJEDELSTVO, ŠTEDILNIKE, PEČI, KU-
HINJSKO POSODO, GOSPODINJSKE POTREBSCINE, SANI-
TARNI, INSTALACIJSKI in GRADBENI MATERIAL

v svojih specializiranih trgovinah:

- »KLADIVAR«, Ljubljana, Zaloška 21
- »IDEAL«, Ljubljana, Wolfova 8
- »PRIKOSI«, Ljubljana, Miklošičeva 15
- »VERIGA«, Ljubljana, Celovška 59
- »OKOVJE«, Sentvid nad Ljubljano 91

Podjetje
za promet
z odpadki

Ljubljana,
Parmova 33

s svojimi odkupnimi postajami v vseh večjih krajih Slovenije
ODKUPUJE VSE VRSTE ODPADKOV PO NAJVIŠJIH
DNEVNIH CENAH

Podjetje za zastopanje inozemskih tvrdk

»HERMES«

LJUBLJANA
Titova cesta 25, POB 215
tel.: 32-691-4, 32-954
Predstavnštva: Beograd,
Zagreb, Split, Skopje

Nudimo:
stroje za obdelavo metalov
in lesa, fina merilna orodja
in instrumente, razne pisar-
niške stroje, brusne mate-
riale.

„ELEKTRONABAVA“

Podjetje za uvoz elektroopreme in elektromateriala,
nakup in prodaja proizvodov elektroindustrije FLRJ

Ljubljana, Resljeva 18-II

Telefon: 31-058, 31-059, telegram: Elektronabava Ljubljana
Skladišče: Crnuče tel. 382-172

dobavlja ves električni material iz uvoza in domačega trga

ZA ZIMO IN ŠPORT
HOLA - HOP,
ZA VSAKO PRILOŽNOST
PA NOGAVICE, IZDELEK
TOVARNE NOGAVIC

Tonos

LJUBLJANA

trgovsko izvozno
podjetje za domačo
in umetno obrt,

Ljubljana,
Mestni trg 24

odkupi in prodaja
izdelke domače
in umetne obrti Slovenije
in Jugoslavije.

ENGRO - DETAJL -
IZVOZ - UVOZ

LJUBLJANSKE MLEKARNE

VAM NUDIJO
V SVOJIH
POSLOVALNICAH

pasterizirano mleko v ste-
klenicah,
prvovrstno surovo maslo,
jogurt,
vse vrste sira,
jajca,
priznani mlečni sladoled,
brezalkoholne pijače.
Večje količine naročajte
pri upravi

LJUBLJANSKIH
MLEKARN
LJUBLJANA
Toistojeva cesta
Telefon 30-097

Kraj

OBRATI:

- LJUBLJANA, POLJANSKA 7
Telefon 31-672
- LJUBLJANA, KARDELJEVA 4
- LJUBLJANA, RESLJEVA 1
Telefon 21-224

TOVARNA
VOLNENIH IN
BOMBAŽNIH
IZDELKOV,
SVILENIH
TKANIN IN
ORTALION
ČIPK

»Volnenka«

LJUBLJANA, Poljanski nasip 40
Telefon: 30-251 — Brzjav: VOLNENKA
Ljubljana — Poštni predal 9, p. Ljubljana 4

priporoča svoje raznovrstne kvalitetne proizvode:
bombažne pletene zavese v širini 200, 250 in 300 cm, volnene
moške enobarvne in karirane šale, volnene damske rutke,
impregnirano svilo za dežnike in ortalion čipke

SEMENARNA

LJUBLJANA
Gospodsvetska cesta 5

Prodajamo na debelo in drobno vse vrste in sorte kakovostnih semen krmnih, vrtnih in cvetličnih rastlin.

Cenjenim odjemalcem nudimo bogat izbor zelenjadnih in cvetličnih semen v originalnih zaprtih vrečicah.

Zagotavljamo odjemalcem, da bodo v naših poslovalnicah

v Ljubljani, Gospodsvetska 5,
Vodnikov trg 4,

v Mariboru, Dvoržakova 4,

v Zagrebu, Kraševa 2,

v Beogradu, Prizrenska 5

solidno postreženi po konkurenčnih cenah.

MOTORNA KOLESA,

MOŠKA IN ŽENSKA KOLESA,

OTROŠKI VOZIČKI

TER REZERVNI DELI ZA KOLESA

se priporoča

„Kolesar“

LJUBLJANA, TITOVA c. 23

MODERNI ROMAN

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE je izbrala za l. 1962 troje znamenitih del sodobne svetovne književnosti, ki se — vsako po svoje — lotevajo najbolj živih problemov našega časa. Vsa tri dela, med katerimi obsega eno tri knjige, so napisana z veliko pisateljsko zavzetostjo in umetniško prepričljivostjo, hkrati pa so snovno nenavadno zanimiva.

To so:

1. Curzio Malaparte: KOŽA
2. John Dos Passos: U. S. A. TRILOGIJA
3. Alfred Döblin: HAMLET ALI DOLGA NOČ
GRE H KONCU

Vse knjige bodo izšle do konca leta 1962. — Vezane bodo v platno in okusno opremljene. **Ugodnost prednaročila:** kdor naroči do 31. decembra 1961 celotno serijo, bo prejel vseh pet knjig (skupni obseg skoraj 2000 strani) za ceno 9600 dinarjev, plačljivo po želji tudi v (največ dvanajstih) obrokih. Knjigotrška cena bo višja.

*Državna založba Slovenije
Ljubljana, Mestni trg 26*

**POSLOVNO
ZDRUŽENJE
PREVOZNIŠKIH
PODJETIJ
LJUBLJANA,
TITOVA CESTA
ŠT. 48 (NA GR)**

Telefoni: direktor 33-676
splošni sektor (pravna služba) 33-797
komercialni sektor 33-797
prometno-tehnični sektor 33-797
gospodarsko-računski sektor 33-648
nabavna služba 33-648

**PREKO SVOJE MREŽE POSLOVALNIC OSKRBUJE TOVORE
ZA PREVOZ S TOVORNIMI AVTOMOBILI PO VSEM TERITORIJU
FLR JUGOSLAVIJE**

Izstavlja prevozne in obračunske listine za izvršene prevoze. Vrš
brezplačno kontrolo vseh prevoznih in ostalih tovornih listin.

Podjetja - člani poslovnega združenja SLOVENIJA TRANSPORT

PREVOZNIŠTVO, Celje	AVTOSERVIS, Jesenice na Gor.
SLAVNIK, Koper	TRANSPORT, Maribor
PREVOZI, Ljubljana	AGROTRANSPORT, Ptuj
AVTOPREVOZ, Maribor	TRANSTURIST, Skofja Loka
MEHANIČNA DELAVNICA	AVTOPREVOZ, Tolmin
in AVTOPREVOZ, Medvode	TRANSPORT, Videm-Krško
TRANSAVTO, Postojna	GLOBUS-ŠPEDICIJA, Ljubljana
AVTOSPED, Rakek	LJUBLJANA TRANSPORT,
AVTOPREVOZ, Zagorje ob Savi	LJUBLJANA
AVTOUSLUGE, Celje	G A P, Maribor
AVTOPREVOZ, Dravograd	AVTOPREVOZ, Podvelka
AVTOPROMET, Idrija	INTEREVROPA, Koper
AVTOPREVOZ, Ivančna Gorica	TRANSPORT, Cerkno
AVTOPROMET, Kranj	AVTOPREVOZ, Slovenj Gradec
	AVTOPROMET, Ljubljana

Vsi, ki žele koristiti usluge poslovnega združenja, naj se neposredno
obračajo na poslovalnice v krajih:

CELJE, Kidričeva 19, tel. 20-80 in 31-56
MARIBOR, Tržaška 54, tel. 27-49 in 24-16
KRANJ, Skofjeloška 1, tel. 941 - 25-84 in 29-84
LJUBLJANA, Smartinska c. 26, tel. 32-943 in 30-548
KOPER, Ulica JLA 6, tel. 239
JESENICE, Kidričeva 36, tel. 956 - 298
RAVNE NA KOROSKEM, tel. 1 - int. 481
NIŠ, Ulica 12. februar 33, tel. 37-22
ZRENJANIN, Moša Pijade 32, tel. 13-99

V kratkem bodo pričele s poslovanjem še poslovalnice v Beogradu,
Rijeki, Zagrebu, Osijeku, Smederevu in Novem Sadu, ki bodo z dose-
danjo mrežo in s svojim kadrom zagotovile strokovne in solidne
usluge.